

European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance

nieoficjalne tłumaczenie przygotowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych

CRI(2004)26

Wersja polska

Version polonais

Polish version

**ZALECENIE NR 8 DOTYCZĄCE
OGÓLNEJ POLITYKI ECRI:**

**W SPRAWIE WALKI Z RASIZMEM
PRZY ZWALCZANIU TERRORYZMU**

PRZYJĘTE 17 MARCA 2004 r.

Strasburg, 8 czerwca 2004

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Opublikowane przez
Europejską Komisję przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI)
Rada Europy – 2004
Oryginał Zalecenia wydrukowano w Strasburgu

Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji:

Mając na uwadze Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a w szczególności jej artykuł 14;

Mając na uwadze Protokół 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;

Mając na uwadze Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, a w szczególności jego artykuły 2, 4 (1), 20 (2) oraz 26;

Mając na uwadze Konwencję dotyczącą Statusu Uchodźców oraz Protokół dotyczący Statusu Uchodźców;

Mając na uwadze Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczące praw człowieka i walki z terroryzmem;

Przypominając Deklarację przyjętą przez ECRI w czasie 26 posiedzenia plenarnego (Strasburg, 11-14 grudnia 2001 r.);

Przypominając Zalecenie nr 7 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI ws. prawodawstwa krajowego dotyczącego zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej oraz Zalecenie nr 5 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI w sprawie zwalczania nietolerancji i dyskryminacji wobec Muzułmanów;

Przypominając Konwencję o zwalczaniu cyberprzestępczości i jej Protokół dodatkowy dotyczący penalizacji czynów o charakterze rasistowskim lub ksenofobicznym popełnionych przy użyciu systemów komputerowych, jak również Zalecenie nr 6 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI ws. walki z rozpowszechnianiem materiałów rasistowskich, ksenofobicznych i antysemitycznych przez internet;

Przypominając Europejską Konwencję o zwalczaniu terroryzmu oraz Protokół zmieniający do Europejskiej Konwencji o zwalczaniu terroryzmu oraz inne instrumenty międzynarodowe skierowane przeciwko terroryzmowi, w

szczególności przyjęte w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych;

Stanowczo potępiając terroryzm, który jest ekstremalną formą nietolerancji;

Podkreślając, że terroryzm zagraża i nie daje się pogodzić z wartościami takimi jak wolność, demokracja, sprawiedliwość, praworządność i prawa człowieka, a w szczególności prawo do życia;

Uznając w związku z tym, że walka z terroryzmem jest obowiązkiem państwa;

Podkreślając, że odpowiedź na zagrożenie terroryzmem nie powinna naruszać podstawowych wartości wolności, demokracji, sprawiedliwości, praworządności, praw człowieka i prawa humanitarnego, które ma ona na celu zabezpieczyć, ani też nie powinna ona w żaden sposób osłabiać ochrony i promowania tych wartości;

Podkreślając w szczególności, że walka z terroryzmem nie powinna stać się pretekstem, pod którym pozwala się na rozwój rasizmu, dyskryminacji rasowej i nietolerancji;

Podkreślając w tym kontekście odpowiedzialność państwa nie tylko za powstrzymanie się od działań bezpośrednio lub pośrednio sprzyjających rasizmowi, dyskryminacji rasowej i nietolerancji, ale również za zapewnienie stanowczej reakcji instytucji publicznych, w tym poprzez środki prewencyjne, jak i represyjne, na przypadki, w których rasizm, dyskryminacja rasowa i nietolerancja są skutkiem działań jednostek i organizacji;

Zauważając, że walka z terroryzmem podjęta przez państwa członkowskie Rady Europy po wydarzeniach, które miały miejsce 11 września 2001 r., skutkowało w niektórych przypadkach przyjęciem przepisów bezpośrednio lub pośrednio dyskryminujących, w szczególności w oparciu o kryterium obywatelstwa, pochodzenia

narodowego lub etnicznego i religii, a częściej także dyskryminującymi praktykami władz publicznych;

Zauważając, że akty terrorystyczne, a w niektórych przypadkach także walka z terroryzmem skutkowałą zwiększeniem poziomu uprzedzeń rasowych i dyskryminacji rasowej ze strony jednostek i organizacji;

Podkreślając w tym kontekście szczególną odpowiedzialność partii politycznych, twórców opinii i mediów za nieprowadzenie działań oraz niewyrażanie treści odwołujących się do rasizmu lub dyskryminacji rasowej;

Zauważając, że wskutek walki z terroryzmem, podjętej po wydarzeniach z 11 września 2001 r., pewne grupy osób, a w szczególności Arabowie, Żydzi, Muzułmanie, niektóre z osób starających się o azyl, uchodźcy i imigranci, pewne widoczne mniejszości oraz osoby postrzegane jako należące do takich grup, stały się szczególnie narażone na zachowania rasistowskie i/lub dyskryminację rasową na wielu polach życia publicznego, w tym w edukacji, zatrudnieniu, mieszkalnictwie, dostępie do dóbr i usług, dostępie do miejsc publicznych oraz swobodnym poruszaniu się;

Zaleca rządowi państw członkowskich:

- przedsięwzięcie wszelkich odpowiednich środków, w szczególności poprzez współpracę międzynarodową, w celu zwalczania terroryzmu jako ekstremalnej formy nietolerancji, w pełnym poszanowaniu międzynarodowych praw człowieka, oraz w celu wspierania ofiar terroryzmu, a także w celu okazania solidarności z państwami, które są obiektem ataków terrorystycznych;
- dokonanie przeglądu prawodawstwa i uregulowań przyjętych w związku z walką z terroryzmem w celu zapewnienia, by nie dyskryminowały one bezpośrednio lub pośrednio jednostek lub grup osób, w szczególności w oparciu o kryterium „rasy”, koloru skóry, języka, religii, obywatelstwa, pochodzenia narodowego lub etnicznego, jak również uchylene wszelkich takich dyskryminujących przepisów;
- powstrzymanie się od przyjmowania nowego ustawodawstwa i uregulowań związanych z walką z terroryzmem, które bezpośrednio lub pośrednio dyskryminują jednostki lub grupy osób, w szczególności w oparciu o kryterium „rasy”, koloru skóry, języka, religii, obywatelstwa, pochodzenia narodowego lub etnicznego;

Zauważając narastające trudności związane z dostępem do procedur azylowych przez osoby szukające azylu w państwach członkowskich Rady Europy, jak również postępującą dewaluację ochrony uchodźców wskutek restrykcyjnych środków prawnych i praktyk związanych z walką z terroryzmem;

Podkreślając odpowiedzialność państw członkowskich Rady Europy za zapewnienie, by walka z terroryzmem nie miała negatywnego wpływu na żadną z mniejszości;

Przypominając narastającą potrzebę wspierania przez państwa integracji ich zróżnicowanych społeczeństw jako obustronnego procesu, który może zapobiec rasistowskim lub rasistowsko-dyskryminującym reakcjom społecznym na sytuację wywołaną walką z terroryzmem;

Przekonana, że dialog, w tym na temat kultury i religii, między różnymi częściami społeczeństwa, jak również edukacja na temat różnorodności, przyczyniają się do walki z rasizmem przy zwalczaniu terroryzmu;

Przekonana, że poprzez pełne poszanowanie praw człowieka, w tym prawa do wolności od rasizmu i dyskryminacji rasowej, można zapobiec sytuacjom w których terroryzm znajduje podatny grunt;

- zapewnienie, by ustawodawstwo i uregulowania, w tym ustawodawstwo i uregulowania związane z walką z terroryzmem, były implementowane na poziomie krajowym i lokalnym w sposób, który nie dyskryminuje jednostek lub grup osób, w szczególności w oparciu o kryterium „rasy”, koloru skóry, języka, religii, obywatelstwa, pochodzenia narodowego lub etnicznego;
- zwrócenie szczególnej uwagi na zagwarantowanie w niedyskryminujący sposób wolności stowarzyszania się, wyrażania opinii, wyznania i swobodnego poruszania się, jak również zapewnienie, by żadna forma dyskryminacji nie wynikała z ustawodawstwa i uregulowań, ani też z ich implementacji, w szczególności w następujących obszarach:
 - kontrolach przeprowadzanych przez stróży prawa na terenie kraju oraz przez personel straży granicznej,
 - zatrzymaniach administracyjnych i zatrzymaniach w postępowaniu przygotowawczym,
 - warunkach osadzenia,
 - rzetelności procesu, procedurze karnej,
 - ochronie danych osobowych,
 - ochronie życia prywatnego i rodzinnego,
 - wydaleniu, ekstradycji, deportacji oraz zasadzie *non-refoulement*,
 - wydawaniu wiz,
 - zezwoleniach na pobyt i pracę oraz przy łączeniu rodzin,
 - nadawaniu i odbieraniu obywatelstwa;
- zapewnienie, by ustawodawstwo krajowe w sposób wyraźny zaliczało prawo do ochrony przed dyskryminacją rasową do praw, których nie można uchylić nawet w stanie niebezpieczeństwa;
- zapewnienie, by prawo do starania się o azyl oraz zasada *non-refoulement* były w pełni respektowane we wszystkich przypadkach i bez dyskryminacji, w szczególności z uwagi na kraj pochodzenia;
- zwrócenie szczególnej uwagi w tym kontekście na potrzebę zapewnienia dostępu do procedury azylowej i uczciwego mechanizmu rozpoznawania wniosków, który zapewnia podstawowe gwarancje proceduralne;
- zapewnienie obowiązywania odpowiedniego ustawodawstwa krajowego zwalczającego rasizm i dyskryminację rasową, jak również jego efektywnego stosowania, w szczególności w obszarze edukacji, zatrudnienia, mieszkalnictwa, dostępu do dóbr i usług, dostępu do miejsc publicznych oraz swobodnego poruszania się;
- zapewnienie obowiązywania odpowiedniego ustawodawstwa krajowego zwalczającego przestępczość motywowaną rasowo, przekazy rasistowskie oraz organizacje rasistowskie, jak również zapewnienie efektywnego stosowania tego ustawodawstwa;
- czerpanie inspiracji, w kontekście zapewniania odpowiedniego ustawodawstwa we wskazanych wyżej obszarach, z Zalecenia nr 7 dotyczącego Ogólnej Polityki ECRI ws. prawodawstwa krajowego dotyczącego zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej;
- zapewnienie, by odpowiednie ustawodawstwo krajowe stosowało się także do przestępstw rasistowskich popełnionych przez internet, a także ściganie odpowiedzialnych za tego rodzaju przestępstwa;

- zapewnienie istnienia i funkcjonowania niezależnego organu wyspecjalizowanego w zwalczaniu rasizmu i dyskryminacji rasowej, właściwego między innymi do pomocy ofiarom w składaniu skarg związanych z rasizmem i dyskryminacją rasową, które mogą mieć źródło w walce z terroryzmem;
- zachęcanie do debaty wśród zawodów dziennikarskich na temat wizerunku grup mniejszościowych, jaki przekazują w związku z walką z terroryzmem, oraz na temat szczególnej odpowiedzialności mediów za unikanie, w tym kontekście, utrwalania uprzedzeń i rozpowszechniania stronniczych informacji;
- wspieranie pozytywnej roli, jaką media mogą odegrać w promowaniu wzajemnego szacunku oraz zwalczaniu uprzedzeń i stereotypów rasowych;
- zachęcanie do integracji zróżnicowanych społeczeństw jako obustronnego procesu oraz zapewnienie równych praw i możliwości wszystkim jednostkom;
- wprowadzenie do programów szkół - na wszystkich poziomach – nauczania o różnorodności oraz o potrzebie zwalczania nietolerancji, stereotypów i uprzedzeń rasowych, jak również podnoszenie świadomości funkcjonariuszy publicznych i społeczeństwa na temat tych zagadnień;
- wspieranie dialogu i promowanie wspólnych działań, także w obszarze kultury i religii, między różnymi częściami społeczeństwa na poziomie lokalnym i krajowym, w celu zwalczania stereotypów i uprzedzeń rasistowskich.

RADA EUROPY

Rada Europy to organizacja polityczna, założona 5 maja 1949 r. przez dziesięć państw europejskich w celu promowania większej jedności między jej członkami. Obecnie składa się z 47 państw europejskich.¹

Głównymi celami organizacji jest promowanie demokracji, praw człowieka i praworządności oraz opracowywanie wspólnych odpowiedzi na wyzwania polityczne, społeczne, kulturalne i prawne pojawiające się wśród państw członkowskich.

Rada Europy ma swoją stałą siedzibę w Strasburgu (Francja). W swoim Statucie wskazuje dwa organy składowe: Komitet Ministrów oraz Zgromadzenie Parlamentarne. Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy reprezentuje jednostki lokalne i samorządowe państw członkowskich.

Europejski Trybunał Praw Człowieka jest organem sądowym, właściwym do rozstrzygania skarg wnoszonych przeciwko państwom członkowskim przez osoby, stowarzyszenia lub inne państwa członkowskie w związku z naruszeniem Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

EUROPEJSKA KOMISJA PRZECIWKO RASIZMOWI I NIETOLERANCJI

Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) jest organem monitoringowym, ustanowionym przez pierwszy Szczyt Szefów Państw i Rządów państw członkowskich Rady Europy. Decyzja o ustanowieniu ECRI zawarta została w Deklaracji Wiedeńskiej, przyjętej w czasie pierwszego Szczytu, w dniu 9 października 1993 r. Europejska Konferencja przeciwko rasizmowi, która odbyła się w Strasburgu, w październiku 2000 r., wezwała do wzmocnienia działań ECRI. W dniu 13 czerwca 2002 r. Komitet Ministrów przyjął nowy Statut ECRI, umacniający jej rolę jako niezależnego organu monitorującego ochronę praw człowieka w odniesieniu do zjawisk rasizmu i dyskryminacji rasowej.

Członkowie ECRI działają we własnym imieniu i są niezależni. Zadaniem ECRI jest zwalczanie rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu oraz nietolerancji w szerszym wymiarze europejskim oraz z punktu widzenia ochrony praw człowieka. Działania ECRI obejmują wszelkie środki niezbędne w celu zwalczania przemocy, dyskryminacji oraz uprzedzeń doświadczanych przez osoby lub grupy osób, w szczególności w związku z rasą, kolorem skóry, językiem, religią, obywatelstwem, pochodzeniem narodowościowym lub etnicznym.

Do statutowych działań ECRI należy monitorowanie poszczególnych państw, opracowywanie zaleceń polityki ogólnej oraz utrzymywanie relacji ze społeczeństwem obywatelskim.

W celu uzyskania dalszych informacji na temat ECRI i jej działań, prosimy o kontakt:

Sekretariat Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji

Rada Europy

F-67075 Strasburg cedex

Tel: +33 (0)3 88 41 29 64 – Fax: +33 (0)3 88 41 39 87

E-mail: combat.racism@coe.int

Website: www.Coe.int/ecri

¹ Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbejdżan, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Gruzja, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Mołdawia, Monako, Czarnogóra, Holandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Federacja Rosyjska, San Marino, Serbia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Turcja, Ukraina, Zjednoczone Królestwo.